

Az újjáépülő Földtani Intézet

A MAGYAR föld hasznosítható anyagainak fölku-
tatására, földtani térképe-
zésére és rendszeres vizsgálá-
tára, valamint az ország talajá-
nak vizsgálatára 1869-ben létesít-
ett *Földtani Intézet* nemrég töl-
tötte be fennállásának 75-ik
évét. A szomorú emlékű 1944. év
meghiúsította a nagymúltú In-
tézet jubileumát s a most folyó
lázás újjáépítés messze kitolja
még az ünneplés lehetőségét is.
A földművelésügyi minisztérium
hatáskörébe tartozó Intézet min-
denkor szerencsésen egyesítette
a gyakorlati és tudományos
munkát. Külföldön is megbe-
csült és ismert régebbi vezetői,
*Böckh János, Lóczy Lajos, Nop-
csa Ferenc, Böckh Hugó,* vala-
mint jelenlegi irányítója: ifj.
Lóczy Lajos, mindenkor meg-
tartották a kapcsolatot a tudomá-
ny előbbrevitelének szüksé-
gességével is. Az idők követel-
ményei s az országhatárok ismét-
elt változásai több ízben megkí-
vánták a Földtani Intézet gyö-
keres átszervezését, ami a leg-
nehezebb időkben is, nagyobb
rázkódttatás nélkül sikerült. Az
Intézet kiadásában megjelent
földtani térképek biztos alapjai
gazdasági életünk minden bá-
nyászati vállalkozásának és az
állami kutatásoknak.

A mult háborút követő ország-
határok nem kisebbítették a
Földtani Intézetnek jelentőségét,
sem értékét. A megkisebbedett
országhatárokon belül a felada-
tok fokozódtak s az elvesztett
bányakincsek pótlása új kérdé-
seket vetett fel. Ezek között első
helyen állt az olajkutatás, mely-
nek előmunkálataiban és tudo-

mányos megalapozásában, sőt:
az eredményekre vezetett kuta-
tások helyes irányba terelésében
nem kis része volt a Földtani
Intézet munkásságának, különö-
sen jelenlegi vezetőjének, *Lóczy
Lajos*nak. Az Intézet működési
kereteit közel másfél évtized
óta *Lóczy* szervezte újjá és tette
korszerűvé. A gyakorlati tevé-
kenység érintetlen fenntartása
mellett visszaállította a hosszú
időn át szünetelő tudományos
kutatásokat és megindította az
Intézet értékes kiadványait,
amelyek ma már egész könyvtá-
rra gyarapodtak. A fúrási,
vizügyi, síkvidéki földtani vizs-
gálatok kivitele új alapokra he-
lyeződött s a talajtani térképe-
zés mellett a közvetlen gyakor-
lati célzatú termelési technikai
talajtérképek készítésével új, a
külföldön is elismert talajtérké-
pezést vezetett be. A vegyszeti
laboratóriumban polarográf- és
spektrál elemzési készülékek be-
szerzésével korszerű anyagvizs-
gálatok is lehetővé váltak és
ritka elemeket eddig is, már sok
hazai nyersanyagban kimutat-
tak. A földtani térképezés gyor-
sítása és megkönnyítése céljából
a külföldön, különösen az olaj-
kutatások földtani vizsgálatai-
ban jól bevált fényképezési mód-
szert is alkalmazzák, amely a
régi felvételek módjára, a fény-
képek kiértékelésével gyorsítja
meg a területek földtani felépi-
tésének megismerését. Mindezek-
ről a kívülálló nagyközönségnek
kevés tudomása van, ami ért-
hető is, mert az Intézet a maga
működését csendben végzi, mun-
kájának eredményei gazdasági

életünkben láthatatlanul érvényesülnek.

A nagyra fejlődött Földtani Intézetnek most újból új országhatárookra kell átrendeződnie. Evtizedekre terjedő munkásságának Erdélyre és a Kárpátokra vonatkozó gazdag és sok tekintetben újszerű eredményei, melyeknek kiadását a legközelebbi időben tervezi, biztosítani fogja a szomszédos államokkal való további kapcsolatot. Joggal várható tehát, hogy az Intézet működése a jövőben az országhatáron túl is fokozottabb mértékben érvényesülni fog. Mindennek egyik előfeltétele a külföldi kapcsolatok ápolásának egyik eszköze az intézeti kiadványok. A Földtani Intézet még a háborús hiányok pótlásával, egyötöd részben elpusztult könyvtárának rendezésével, műszereinek, felszerelési tárgyainak helyreállításával van elfoglalva, de az utolsó perig folyt kutatásokról tanuskodnak az Intézet életműködésének megnyilvánulásaként megjelent értékes kiadványok. Ezek közül megemlítjük itt az Intézet tevékenységéről beszámoló Evi Jelentések 1942. és 1943. évi kötetit, valamint *Sümeghy József*nek „A Tiszántúl” és *Kreybig Lajos*nak „Magyar tájak talajismereti és termelésteknikai leírása” című munkáit. Figyelemreméltó a *Balmenegger* Róbert és *Mados László* által szerkesztett „Talajvizsgá-

lati módszerkönyv”, mely a maga nemében úttörőnek ígérkezik és külföldi érdeklődésre is számot tarthat. A Földtani Intézet Evkönyveiben megjelent munkák közül megemlítjük *Szelényi* Tibor: „Zur Geochemie des Heliums”, *Szelényi* T. és *Csajághy* G.: „Magyar földgázok héliumtartalma” és *Majzon* Lászlónak a kárpátalji flis rétegek mikrofaunájára vonatkozó tanulmányát, mely utóbbit a Magyarhoni Földtani Társulat most kiadásra került „Szabó József-er ékéremmel” jutalmazta. A háború utolsó szakában a Geologica Hungarica kiadványsorozatban jelent meg *Jugovics* Lajos: „Adatok Keletceleshez kőzetének ismeretéhez” című munkája is. Az Evi jelentések folytatólagos kiadásán kívül legközelebb megjelenik *Vadász Elemér* összefoglaló tanulmánya a magyar bauxitelfordulásokról.

A Földtani Intézet munkaterülete ismét új határok közé szorul. Az Intézet jól bevált szervezete és felkészültsége most is zökkenésmentes újjászervezést biztosít. A földbirtokreform, a bányák államosítása, a németek által megkezdett alföldi olajkutatások újrafelvétele, a vízellátás, vízgazdálkodás és az energiakérdések nagy feladatokat jelentenek, de az Intézet felkészülten áll azok végrehajtására.

IRODALOM—TUDOMÁNY

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság folyóirata

Megjelenik minden hónapban

Felelős szerkesztő: **Buday Tibor**

Felelős kiadó: **Esztergályos Jenő**

Szerkesztőiség és kiadóhivatal: VII., Dohány-utca 12. Telefon: 423—771

FORRÁS NYOMDAI MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT. KIADÁSA ÉS NYOMÁSA

Felelős vezető: **Kralovetz Nándor**